

SPOROŠT KORIŠTENJA KREDITNIH SREDSTAVA MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ U SR HRVATSKOJ

Ove jeseni u Zagrebu je boravila grupa eksperata međunarodne banke kojom prilikom je zajedno s ostalim sukreditorima organizirana rasprava o analizi korištenja sredstava i izgradnje planiranih objekata kreditiranih iz prve kreditne linije Međunarodne banke.

Od 13 organizacija i nosioca kooperacije u stočarstvu, 8 organizacija je dobilo kredit za izgradnju i opremanje objekata za proizvodnju mlijeka i nabavu stoke.

4 organizacije organizirale su plasman sredstava i izgrađeni su objekti s preko 80%, dok su 4 organizacije tek u početnoj fazi.

Sredstva su dodijeljena i za 4 organizacije društvenog sektora od čega je jedna organizacija (Čepić) u završnoj fazi. Druga (IPK Osijek) je počela izgradnju, treća (PIK Vinkovci) je u pripremnj fazi, a četvrta je odustala od sredstava Međunarodne banke (»Posavina«).

Iz preostalih i neutrošenih sredstava naknadno su dodijeljena sredstva još za tri organizacije u kooperaciji (»Dukat«, Zagreb, »Sirela« — Bjeļovar i »Dalbih« — Split) za izgradnju mliječnih farmi kod individualnih proizvođača i za jednu (»Agrum« — Gruda) na društvenom sektoru.

Obilaskom nekih objekata na privatnom sektoru — kooperacija (»Dukat«) kao i jednog objekta na društvenoj farmi (Čepić) ustanovljeno je da se sredstva koriste u skladu s programom i investicijskim projektom.

Konstatirano je da radovi više napreduju nego li se povlače odobrena sredstva. Korištenje sredstava druge kreditne linije u mnogome će ovisiti o brzini i efikasnosti korištenja prve linije.

Sredstva druge kreditne linije Međunarodne banke bit će usmjerena na rješavanje izgradnje rashladnih uređaja na sabiralištima, za transportna sredstva i doinvestiranje mljekara za prihvāt mlijeka, te daljnju izgradnju, adaptaciju i opremanje stajskih objekata za proizvodnju mlijeka u kooperaciji kod individualnih proizvođača.

U kreditiranje će se uključiti i naše banke, te Samoupravni fond za unapređivanje i razvoj stočarstva u SR Hrvatskoj i drugi.

S. B.

PRIMJENA ZUR-a U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU OTOČCA

U Otočcu je ovih dana održan sastanak predstavnika poljoprivrednih organizacija te općine (PZ Otočac, PZ Vrhovine, »Gradinja« Brinje OOUR poljoprivreda, Veterinarska stanica Brinje i Otočac), društveno-političkih organizacija, te Skupštine općine, Privredne komore Gospić, Zadružnog saveza SRH i Fonda za stočarstvo SRH.

Raspravljalo se o primjeni Zakona o udruživanju poljoprivrednika i drugim problemima iz oblasti poljoprivrede, a posebno stočarstva.

Uvodno izlaganje podnio je Đorđe Hajduković, dipl. inž. član Izvršnog vijeća Skupštine općine.

Na području Općine postoji:
2.300 poljoprivrednih domaćinstava,
2.430 mješovitih domaćinstava,
2.700 nepoljoprivrednih domaćinstava.

*Brojno stanje rasplodnih goveda i oplodnja za razdoblje
1972. do 1976. godine na području općine Otočac*

	1972.	1976.	Indeks
Ukupan broj krava i za rasplod dospjelih junica	9.833	10.810	109
Oplodnja putem UO i bikovima požnatog porijekla	5.954	6.848	
	% 60,6		% 63,3
Nekontrolirana oplodnja	3.879	3.962	
	39,4		36,7

U prirodnom pripustu djelovalo je 1972. godine 32 bika, a 1976. 39 bikova.

Kao što je vidljivo porastao je ukupan broj krava i junica za 9%, a kvalitetna oplodnja za 2,7%.

*Brojno stanje goveda pod selekcijom i prosječna proizvodnja mlijeka
za razdoblje 1972. do 1976. godine*

	1972.	1976.	Indeks
Prosječna proizvodnja mlijeka u Broj krava i ženskog podmlatka	242	664	274,4
305 dana laktacije	2.920	2.958	101,3
Razvoj robne proizvodnje mlijeka na području općine Otočac			
Broj kooperanata s 5 do 10 krava			30
Broj kooperanata za 10 i više krava			16
Broj kooperanata s isporučenih 10.000 litara mlijeka i više			18
Broj proizvođača kooperanata od kojih se otkupljuje mlijeko			2.340
Ukupno otkupljenog mlijeka 1976. godine			6.300.000 l
Prosječno otkupljeno po domaćinstvu			2.692 l
Prosječno otkupljeno po kravi			583 l

Za područje poljoprivredne zadruge Otočac i Vrhovine izgrađen je objekat i montiran rashladni uređaj — pastel kapaciteta 10.000 litara/sat,

a na području Brinja izgrađeno je 8 laktofriza (rashladni uređaji) ukupnog kapaciteta 7.600 litara mlijeka.

U raspravi o problemima primjene ZUR-a i organiziranosti ovih organizacija s poljoprivrednim proizvođačima učestvovao je i Mirko Čuruvija, dipl. inž. potpredsjednik Zadružnog saveza Hrvatske i drugi.

Nakon svestrane rasprave konstatirano je da postoje svi preduvjeti za brže organiziranje poljoprivrednih proizvođača na osnovama Zakona o udruženom radu.

Budući da do definitivne primjene ZUR-a ostaje vrlo kratko vrijeme, zaključeno je da se sve društveno-političke i stručne snage usmjere na rješavanje toga problema.

Također je zaključeno da se na tom problemu kao i drugim interesantnim za poljoprivredu i poljoprivredne proizvođače angažira društvo poljoprivrednih inženjera i tehničara, čija skupština će se održati u najskorije vrijeme. Na području općine djeluje 8 inženjera poljoprivrede i 5 poljoprivrednih tehničara. Predloženo je da se rad koordinira s društvom veterinarina i veterinarskih tehničara.

S. B.

70 GODINA ORGANIZIRANOG UZGOJNOG RADA NA GOVEDARSTVU U VELIKOJ PLANI — SRBIJA

Tradicionalna izložba stoke u povodu Titovih jubileja, 33-godišnjice oslobođenja i 70-godišnjice rada na unapređivanju govedarstva održana je ovih dana u Velikoj Plani.

Na izložbi je učestvovalo:

81 krava, 29 steonih junica, 28 mlađih junica, 50 kobilica, 6 pastuha i 5 omadi.

Na području općine imade 7,5 hiljada rasplodnih krava i za priplod dospjelih junica.

U Velikoj Plani radi i djeluje Centar za umjetno osjemenjivanje goveda, konja i svinja. U Centru djeluje 90 kvalitetnih rasplodnih bikova čijom spermom se u užoj Srbiji osjemenjuje preko 300.000 plotkinja.

Vrlo visoki kvalitet goveda u Pomoravlju pokazuje i prosječna proizvodnja mlijeka izloženih krava i majki izloženih junica.

Prosječna proizvodnja izloženih grla iznosila je:

krava 4.333 kg za 305 dana laktacije

majki junica 4.407 kg za 405 dana laktacije

Kravom šampionkom proglašena je krava »Bonaca« mb 936/5 vlasništvo Dragiše Arsića iz Velike Plane, koja je u šestoj laktaciji proizvela 6.722 kg mlijeka sa 3,84% mliječne masti u 305 dana laktacije.

Fond nagrada na izložbi iznosio je preko 200.000 novih dinara od čega za:

goveda 160.000 dinara

konje 40.000 dinara.

Po završetku izložbe ulicama Velike Plane prodefilirala je sva izložena stoka.

U sklopu ovih jubileja započeta je izgradnja nove tvornice stočne hrane, puštena u pogon nova suvremena klaonica peradi i niz drugih objekata.

Nakon izložbe i defilea stoke u organizaciji izdavačke kuće Politika, organizirana je rasprava o daljnjoj akciji ovoga lista u popularizaciji poljoprivredne proizvodnje, a posebno stočarske. Izdavačka kuća Politike učestvovala je i u fondu nagrada za izloženu stoku.

Svečanostima se pridružio i predsjednik Predsjedništva SR Srbije Dragoljub Marković, predsjednik Privredne komore Srbije Branko Mirković, potpredsjednik Srpske akademije nauka prof. dr Radomir Lukić, akademik prof. dr Jovan Belić i drugi.

Svečanostima je prisustvovao i veći broj društveno-političkih, privrednih i stručnih radnika Pomoravlja SR Srbije, te delegacije bratskih općina iz Hrvatske-Čazma, Crne Gore — Budva, Makedonije — Radoviš, iz Slovenije — Brežice.

IZGRADNJA II FAZE GOVEDARSKE FARME U BORIČEVCU — D. LAPAC

Nedavno je u D. Lapcu, u prisustvu društveno-političkih, privrednih i stručnih faktora, izvršena analiza dosadašnjih ulaganja i efekata u jedan od najsavremenijih objekata u brdsko-planinskom području naše Republike govedarska farma za tov i uzgoj goveda.

Završena je prva a u toku je izgradnja druge faze.

U prvoj fazi izgrađena su dva moderna objekta, svaki sa 256 kom. tovne junadi u turnusu. Izgrađeni su silosi za spremanje silaže kapaciteta 4.000.000 kg, izgrađena je električna mreža visokog i niskog napona, priključak na vodovodnu mrežu u novim i adaptiranim objektima, adaptirani su bivši ovčarnici za tov goveda kapaciteta 200 grla u turnusu, nabavljena je potrebna mehanizacija, putevi i dr.

Za navedene radove utrošeno je 10.500.000 dinara.

U drugoj fazi izgradnje čiji se završetak očekuje koncem 1977. godine u izgradnji su dva daljnja objekta sa po 256 kom. junadi za tov u turnusu, te jedan objekat za uzgoj rasplodnih junica, daljnja izgradnja silosa za 2.000.000 kg silaže, čelični usipni silos za zrnatu hranu i super, dodatna mehanizacija, ograđivanje i uređenje pašnjaka i dr.

Ulaganja u drugoj fazi iznose 24,000.000 dinara ili ukupno u dvije faze 34,500.000 dinara.

Godišnji kapacitet u novim i adaptiranim objektima iznosit će 2.648 utovljenih grla i 200 rasplodnih junica.

Zemljišne površine od 1.500 ha društvenog sektora, potrebna mehanizacija i kadrovi, nameću kao nužnost izgradnje i treće faze objekata, da bi se optimalnije koristili postojeći kapaciteti.

U trećoj fazi trebalo bi izgraditi još tri objekta od čega dva za tov i jedan za uzgoj rasplodnih junica, nove silose kapaciteta 4,000.000 kg, dopuna mehanizacije za proizvodnju i spremanje stočne hrane, daljnje uređenje pašnjaka i dr.

Sredstva potrebna za treću fazu prema proračunu iznose 24,000.000 dinara.

Zbog nedovršene izgradnje farma u Boričevcu prema kalkulacijama planira gubitak od 2,098.000 dinara a dovršenjem treće faze ostvario bi se pozitivan rezultat.

Sudionici rasprave o ovoj problematici konstatirali su, da je neophodno prići izgradnji treće faze, s napomenom da se u cilju popunjenja kapaciteta organizira proizvodnja junadi do 220 kg u kooperaciji s individualnim proizvođačima — kooperantima na području Like. U isto vrijeme organizirati proizvodnju i otkup mlijeka, rasplodnih junica, te proizvodnju dovoljnih količina jeftine i kvalitetne stočne hrane i dr. o čemu su usvojeni zaključci 10. lipnja 1977. godine.

Sinhroniziranom proizvodnjom u kooperaciji, udruženi proizvođači mlijeka i rasplodnog materijala, »DALBIH« — Split OOUR za proizvodnju i otkup mlijeka i »STOČAR« Zagreb OOUR — Boričevac mogu udruženi koristeći velike potencijalne kapacitete ovog i šireg područja Like biti značajan činilac u proizvodnji mesa rasplodnih junica i mlijeka.

S. B.

NOVA GOVEDARSKA FARMA U MARTINSKOJ VESI KOD SISKA

U čast Dana Republike i Titovih jubileja u Martinskoj Vesi položen je temeljni kamen za izgradnju prve govedarske farme na području općine Sisak.

Na području 20 sela koja gravitiraju Poljoprivrednoj zadruzi Martinska Ves koja je nosilac investicije uzgaja se preko 4,5 tisuće krava.

Na području Siska i Banije postoji i 929 krava i 492 komada ženskog podmlatka pod tretmanom selekcije.

U prvoj fazi izgradnje grade se dva objekta od čega jedan za tov junadi za 256 grla u turnusu i jedan za uzgoj rasplodnih junica također za 256 grla, sjenik za 170 tona sijena, skladište za 700 tona zrna kukuruza, »trenč« silosi za 2.000 tona silaže kao i ostala potrebna infrastruktura.

Prema programu zadruge perspektivno zaokruženi kapaciteti objekata iznose 1.500 grla za uzgoj i tov.

Koncepcija farme zasnovana je na kooperativnoj proizvodnji s individualnim proizvođačima — udruženim kooperantima.

Telad će se do 220 kilograma uzgajati kod kooperanata a zatim do 450 u objektima zadruge.

U objektu za uzgoj uzgajat će se ženska telad do bređih junica čiju bi osnovu činila telad od krava pod selekcijom toga i šireg područja.

Bređe junice isporučivale bi se robnim proizvođačima mlijeka, čija proizvodnja na ovom području već niz godina bilježi stalan porast, ili bi se nakon prvog telenja dotovljavale u tovlilištu.

Za ovakvu proizvodnju postoje sve objektivne pretpostavke. Nakon regulacije Save zadruge će raspolagati s oko 3.600 ha zemljišta što čini osnov za proizvodnju dovoljnih količina hrane.

U kreditiranju i organizacijskoj pomoći učestvuju SIZ za poljoprivredu Skupštine općine Sisak, Regionalno udruženje za stočarstvo Sisak, Udružena i kreditna banka Zagreb, Samoupravni fond za unapređivanje i razvoj stočarstva u SRH i drugi.

U prisustvu većeg broja poljoprivrednih stručnjaka i poslovnih partnera kamen temeljac položio je predsjednik Skupštine općine Sisak dipl. inž. Antun Čavčić.

S. B.

RAZVOJ SVINJOGOJSTVA U POŽEŠKOJ KOTLINI

OOUR-a za poljoprivredu KPD »Orljava« iz Sl. Požege, OOUR-a kooperacija PIK Kutjevo i OOUR-a »Papuk« klaonica PIK Kutjevo, planiraju izgradnju objekata za proizvodnju rasplodnih svinja na ekonomiji KPD.

Da bi se osigurao dovoljan broj tovljenih svinja (30.000 kom.) OOUR-a kooperacija PIK-a Kutjevo planira u kooperaciji s individualnim proizvođačima — kooperantima organizirati proizvodnju odojaka, za proizvodnju im je potrebno 1.900 — 2.300 rasplodnih krmača. Rasplodne krmače nalazile bi se kod organiziranih proizvođača s najmanje 5 — 10 rasplodnih krmača. Tovljenici bi se uzgajali također kod kooperanata sa 50 i više komada u turnusu kao i na vlastitoj ekonomiji KPD u adaptiranim objektima.

Matične krmače za proizvodnju nazimica, nalazile bi se u novim objektima KPD. Od sadašnjih 148 kvalitetnih rasplodnih krmača, uzgajanih do sada u neadekvatnim uvjetima, povećao bi se broj krmača na preko 250 u novih objektima, što bi omogućilo vlastiti remont i proizvodnju dovoljnog broja nazimica i nerastova za kooperaciju.

Ovakvom konstrukcijom izgradnje i organiziranošću na osnovama ZUR-a osigurala bi se kvalitetna i jeftina proizvodnja rasplodnih svinja, tovljenika i njihova prerada na području Požeške kotline.

S. B.

470 GODINA ERGELE U ĐAKOVU

Pod pokroviteljstvom predsjednika Republike druga Tita u godini Titovih i naših jubileja u Đakovu je održana dvodnevna svečanost kojom je obilježena 470 godišnjica jedne od najstarijih ergela u nas i u Evropi.

Svečanosti je u ime predsjednika Republike druga Tita prisustvovao član predsjedništva SRH inž. Boris Bakrač. Među uzvanicima bio je i Bruno Vuletić, general pukovnik JNA — predsjednik konjičkog saveza Jugoslavije i dr.

Na prigodnoj svečanosti goste je pozdravio i upoznao s razvojem ove ergele, generalni direktor PIK-a Đakovo dr Hrvoje Čosić — dipl. inž. u čijem sastavu danas djeluje ergela i pastuharna, kao i Centar za selekciju konja SRH-a.

Ergela danas posjeduje:

- 40 kobila lipicanske pasmine
- 10 kobila engleske polukrvne pasmine
- 80 pastuha lipicanske pasmine
- 10 pastuha engleske polukrvne pasmine
- 60 kom. podmlatka — ženske i muške omadi
- 190 kom. ukupno najkvalitetnijih grla.

U sastavu Centra za selekciju konja i pod njegovim stručnim rukovodstvom radi i djeluje:

- 16 konjogojskih udruga sa 420 kobila čistokrvne lipicanske pasmine, čija oplodnja se vrši sa pastusima iz pastuharne Đakovo.
- 4 konjogojske udruge za uzgoj hladnokrvnih konja — sa preko 500 kobila i 40 čistokrvnih pastuha uvezenih iz Belgije i Mađarske.

Pored svečanog dijela stručna komisija izvršila je ocjenu pastuha i kobila.

U konjogojskoj udruzi Gorjani održana je također na svečani način smotra rasplodnih konja te udruge.

S. B.

PRIMJENA ZUR-a U NEKIM POLJOPRIVREDNIM ORGANIZACIJAMA MEĐIMURJA

Na području Međimurja postoji oko 23.000 rasplodnih krava i junica i preko 1.500 krava i ženskog podmlatka pod selekcijom.

Na unapređivanju stočarske proizvodnje radi nekoliko organizacija.

Zadružno-poljoprivredni kombinat putem svojih OOUR-a bavi se organiziranim otkupom mlijeka i selekcijom goveda i organiziranjem rasplodnih sajмова goveda. (1977. godine organizirana su tri sajma sa 190 krava i junica). Dakle na stvaranju većeg genetskog potencijala goveda u mlijeku i mesu.

Veterinarske stanice Čakovec i Prelog pored zdravstvene zaštite stoke vrše umjetno osjemenjivanje goveda gdje se postižu rezultati i preko 75%.

Ove organizacije u suradnji s individualnim poljoprivrednim proizvođačima — kooperantima organiziraju i tov junadi do 220 kilograma.

Najveći proizvođač tovnih goveda od 220 do 420 kilograma na području Međimurja je Poljoprivredno dobro Čakovec.

Ovaj Kombinat raspolaže sa 5.100 ha zemljišta od čega 4.500 ha obradive. Proizvode oko 1.300 ha kukuruza za zrno, 270 ha kukuruza za silažu, 1.450 ha pšenice, 650 ha uljane repice, 550 ha povrća, 170 ha livada i 110 ha ostalih kultura.

U ukupnom prihodu 1976. godine stočarska proizvodnja učestvovala je sa 65% a u planu za 77. godinu ova će proizvodnja učestvovati sa 70%, u čemu tov goveda 58%.

Ovaj Kombinat godišnje tovi preko 8.000 tovnih junadi. U novim stajama od 2.500 komada i u rekonstruiranim stajama za 1.000 grla kao i starim objektima daljnjih 1.000 grla u turnusu.

Uz objekte izgrađeni su i horizontalni silosi za 1.200 vagona silaže i 600 vagona konzerviranog kukuruza.

Sastav hranidbenih komponenata u obratu je slijedeći:

Vrsta hrane	K j	P b	kg
1. Silaža kukuruzna	33%	20%	9 kg
2. Konzervirani kukuruz	60%	35%	4 kg
3. »Super — urea«	7%	45%	0,70 kg

Sve ovo čini 8,5 Kj i 750 g probavljivih bjelančevina, dakle nešto veći utrošak Kj.

Već nekoliko godina postiže se dnevni prirast od 1,15 do 1,22 kg.

Cijena koštanja jednog kilograma prirasta:

— hrana	66%
— amortizacija	6%
— kamate	10%
— osiguranje	3%
— osobni dohodak	7%
— opći troškovi	6%
— ostali troškovi	2%

Ovaj Kombinat kao i ostali učesnici u procesu proizvodnje već čitavi niz godina završavaju godinu s pozitivnom bilancom.

Ciklus proizvodnje goveda i hrane (osim nekih bjelančevinastih komponenata) nalazi se na području Međimurja.

»Vajda« Čakovec, svojom klaonicom je slijedeći učesnik u ovom zaokruženom ciklusu proizvodnje i prerade.

Ovo je četvrta ili peta po veličini kapaciteta klaonica u SRH-a, s najvjerojatnije najzastrijelijim prostorijama.

Kapaciteti klaonične industrije u Hrvatskoj koriste se oko 50%, a kapaciteti »Vajde« koriste se sa 110%. Ova organizacija također ne bilježi već godinama u proizvodnji gubitke.

Slična proizvodnja i organiziranost provodi se i u svinjogojstvu.

Bilo bi možda uputno pobliže ispitati rad i organiziranost te međusobne odnose svih ovih učesnika.

S. B.

IZ RADA DRUŠTVA AGRONOMA

Koncem godine održana je u Sisku Skupština društva poljoprivrednih inženjera i tehničara.

Na području djelovanja Društva (Dvor na Uni, Glina, Kostajnica, Petrinja i Sisak) imade 75 inženjera i tehničara, od čega je u Društvo učlanjeno 60 članova. Skupštini je prisustvovalo 45 inženjera i tehničara.

Prije početka članovi Društva posjetili su poznatu tvornicu »Radonja« gdje su se upoznali s proizvodnim programom i najnovijim sredstvima za zaštitu bilja što je tržištu nudi ova organizacija.

O radu Društva za protekli period Skupštinu je upoznao predsjednik dipl. inž. Bohanovski. On je, između ostalog, iznio znatno veću aktivnost pojedinih članova u svojim radnim organizacijama, nego li u Društvu i sekcijama. Pojedine akcije odvijale su se i putem sekcija (za zaštitu bilja, bilnu proizvodnju, stočarstvo).

O određenim problemima održana su predavanja u selima toga područja.

U diskusiji je istaknuta potreba uključivanja Društva na izradi programa razvoja poljoprivrede od radne organizacije, općine do zajednice općina. Naročita pažnja će se posvećivati stočarskoj proizvodnji za koju na ovom području postoje svi uvjeti (površine zemljišta, radna snaga, kapacitet industrije).

I dalje će se putem SIZ-a za poljoprivredu i Školskog centra za poljoprivredu i zadrugarstvo iz Novih Dvora organizirati svi mogući vidovi izobrazbe poljoprivrednih proizvođača.

Na Skupštini je prihvaćen novi Statut društva i izabran novi Upravni i Nadzorni odbor, te delegati za skupštinu SPITH-a, donijeta je odluka o visini članarine i dr.

U organe Društva izabrani su:

1. Ivanić Duško, dipl. inž. — predsjednik
2. Žestaki Andrija, dipl. inž. — tajnik
3. Abfal Josip, polj. tehn. — blagajnik
4. Škrinjarić Pavao, dipl. inž. — član
5. Račić Pero, dipl. inž. — član
6. Majević Ivan, dipl. inž. — član
7. Turić Alenka, polj. tehn. — član

Nadzorni odbor:

1. Avdić Darinka, polj. teh. — predsjednik
2. Čavić Teodor, dipl. inž. — član
3. Blašković Mato, dipl. inž. — član
4. Vranić Ivan, dipl. inž. — zamjenik
5. Srbljan Stevo, dipl. inž. — zamjenik
6. Vujić Antonija, polj. teh. — zamjenik

Za delegate su izabrani:

1. Bajt Stjepan, dipl. inž.
2. Škrinjarić Ankica, polj. teh.
3. Bohanovski dipl. inž.

Marijan Pavleković predložen je za nagradu Fonda za naučni rad SRH.

S. B.

PROIZVODNJA JEFTINE ISHRANE KRAVA — MUZARA U KOOPERACIJI

U Županji je u organizaciji Zadružnog saveza Hrvatske i Slavonije, Poljoprivrednog centra Hrvatske i PPK Županja — OOUR Kooperacija »Napredak«, održano savjetovanje o proizvodnji jeftine hrane za ishranu krava muzara u kooperaciji.

U SRH postoji 628.453 krave i rasplodne junice, od čega je uzgojno-seleksijskim radom obuhvaćeno 42.354 krave, rasplodne junice i ženskog podmlatka.

U posljednjih nekoliko godina adaptiran je ili izgrađen veći broj staja (preko 1.000) opremljenih s vezovima, pojilicama, sistemom izđubriivanja i dr.

Broj kooperanata s 5 i više krava povećan je na preko 4.500, a broj isporučilaca mlijeka sa 10.000 litara i više prelazi preko 15.000 kooperanata.

Izgrađeno je i opremljeno preko preko 1.500 rashladnih uređaja — laktofriza širom Republike.

Županja nije slučajno izabrana za domaćina ovog savjetovanja. Do pred nekoliko godina na tom području u govedarskoj populaciji bilo je prilično zastupljeno govedo buša i njeni križanci. Danas na području te općine postoji preko 7500 rasplodnih krava i za priplod dospjelih junica domaće šarene pasmine — simentalca (križanci buše već su zanemarivi).

Uzgojno selekcijskim radom obuhvaćeno je preko 1.000 grla.

U zadnje vrijeme kreditnim sredstvima OOUR-a »Napredak« — PPK Županja, banke Županja i Samoupravnog fonda za unapređivanje i razvoj stočarstva u SRH kreditirana je izgradnja ili adaptacija 99 govedarskih objekata, od čega 80 za krave muzare sa 1060 stajališta. Sve staje opremljene su sistemom za izđubrivanje, vezovima, pojilicama i muznim uređajima.

Kod svih kooperanata izgrađeni su i odgovarajući kapaciteti silosa, što je i uvjet za dobivanje kredita.

Udruženi kooperanti — proizvođači, pored vlastite mehanizacije, nabavljaju zajedničke silo-kombajne, kojih na ovom području već sada imade 17 komada. Nabava se vrši i ostalih strojeva — cisterne za odvoz žitkih gnojiva i dr.

Učesnike savjetovanja u ime Skupštine općine i OOUR-a »Napredak« pozdravio je Ivan Cimerman, a uvodno izlaganje podnio je Stjepan Denes, dipl. inž. u ime PCH — RJ SSCH. O rezultatima izgradnje i opremanja objekata, proizvodnje hrane, kreditiranju uzgoja i nabavi rasplodnih goveda upoznao je inž. Ivo Matić, rukovodilac stočarske proizvodnje OOUR »Napredak«.

O proizvodnji hrane, siliranju, sastavu obroka i dr. govorili su prof. dr Hrvoje Zlatić i prof. dr Mijo Nuskern.

U diskusiji su učestvovali: Silvio Omrčen, dipl. inž., Devčić Ivan, dipl. veterinar, Stjepan Brlek, dipl. inž. i drugi.

Učesnike je u ime domaćina pozdravio i iznio osnovne podatke o tom kombinatu Šima Vukašinić, dipl. ecc, generalni direktor PPK Županja.

Učesnici savjetovanja obišli su veći broj kooperanata kod kojih su izgrađeni ili adaptirani i opremljeni objekti za proizvodnju mlijeka, u Gradištu, Cerni i dr.

S. B.

TESTIRANJE BIKOVA U VARAŽDINU

U Varaždinu — Veterinarska stanica — u okviru provedbe Programa gojdbene izgradnje u govedarstvu Hrvatske ocijenjena je VII (sedma) grupa bikova uzgojenih u toj stanici.

U stanici je u ovoj grupi dopremljeno ukupno 7 bičića, koji potječu od izabranih bikovskih majki osjemenjenih odabranim bikovima.

Prosječna starost teladi dolaskom u stanicu iznosila je 69 dana u rasponu od 59 do 83 dana.

Ulazna težina iznosila je 133 kg u rasponu od 106 do 151 kg.

Prosječna težina sa 120 dana iznosila je 195 kg sa rasponom od 181 do 224 kg, a težina sa 365 dana 601 kg u rasponu 552 do 664 kg.

Prosječni dnevni prirast u stanici od 120-tog do 365-tog dana iznosio je 1658 g u rasponu od 1514 do 1800 g, a životni prirast 1537 g (1402 — 1709 g).

Visina do grebena iznosila je sa 365 dana 129 cm (126 — 132), a životna težina (umanjeno za 40 kg) iznosila je 561 kg (512 — 624).

To su sinovi poznatih bikova: Mamuta, Herkula, Momera i Bene.

Od 7 (sedam) bikova u ovoj grupi 5 je klasirano za centre za UO, jedan za prirodni pripust, a jedan je otišao na klanje.

Uzgajači bikova koji su otišli u centre za UO su:

1. Kostika Antun, Hagranje — Vrbovec
2. Mihaljić Franjo, Žabno — Križevci
3. Dragović Petar, Sunja — Sisak
4. Maljah Đuro, Predavec — Bjelovar i
5. Jambrević Ivan, Prelog — Čakovec.

Ovim proizvođačima dodijelit će se posebna premija u iznosu od po 10.000 dinara, što je prema Programu dodjeljuje Samoupravni fond za unapređivanje i razvoj stočarstva.

U ovoj stanici za centre za UO uzgojeno je već preko 40 bikova, čime se oslobađamo i uvoza bikova za potrebe centra za UO.

S. B.

DRUŠTVENA I STRUČNA ULOGA GOSPODARSKOG LISTA U 19. STOLJEĆU

Hrvatske zemlje u vrijeme pojave **Gospodarskog lista** bile su pod raznim upravama: **Istra** kao austrijska krunovina. **Dalmacija** također pod austrijskom upravom tzv. Kraljevina Dalmacija. **Hrvatska** i **Slavonija** bila je podijeljena na dva područja i to civilna Hrvatska pod vlašću tzv. Sabora za Kraljevinu Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju (veći dio oblasti Hrvatske i Slavonije) i gotovo jedna trećina hrvatskoslavonskog područja uz tursku granicu kao Vojna Krajina do 1882. godine. Što više Međimurje je bilo pod direktnom upravom Ugarske (Mađarske).

Politički, hrvatske zemlje su rastrgane, razjedinjene. U ekonomskom pogledu to je još feudalizam iako nove ideje prosvjetiteljstva i fiziokratizam nezaustavljivo nadiru. Fiziokrati su reakcija na kasni feudalizam i merkantilizam.